

Lausunto

11.11.2022

VN/21882/2021

VN/21882/2021-OKM-79

Maa- ja metsätalousministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto kouluruuan kehittämishjelmaluonnoksesta

Viite Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta kouluruuan kehittämishjelmaksi

Asia OKM Lausunto kouluruuan kehittämishjelmaluonnoksesta

Maa- ja metsätalousministeriö asetti lokakuussa 2021 työryhmän valmistelemaan hallitusohjelman mukaisen kouluruuan kehittämishjelman. Kehittämishjelman tavoitteena on lisätä kouluruuan arvostusta ja kouluruokailuun osallistumista sekä kehittää kouluruokailuun liittyviä käytäntöjä. Ohjelmassa on etsitty ratkaisuja, joiden pohjalta välipala voidaan tuoda osaksi kouluruokailua. Lisäksi ohjelmalla pyritään parantamaan kouluruuan kotimaisuusastetta, terveellisuutta ja ekologisuutta sekä kehittämään tasa-arvoista ja yhteisöllistä kouluruokailua.

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa luonnoksesta kouluruuan kehittämishjelmaksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua valmisteilla olevasta kouluruuan kehittämishjelmasta.

Valmisteltu luonnos kouluruuan kehittämishjelmaksi on rakenteeltaan selkeä. Luonnokseen nostetut kokonaisuudet ovat relevantteja perusopetuksen ja toisen asteen kouluruokailun kehittämisen näkökulmasta. Ohjelma käy läpi kouluruokaan ja kouluruokailun käytäntöihin liittyvät kehittämiskohteet ja ehdotukset niiden kehittämiseksi.

Kansainvälisesti ainutlaatuiseseen kouluruokailujärjestelmäämme liittyy pitkästä kokemuksesta ja monista vahvuuksista huolimatta uudistus- ja kehittämistarpeita. Vaikka suurin osa oppilaista ja opiskelijoista syö kouluruokaa, erityisesti ylempien vuosiluokkien oppilaat jättävät toisinaan kouluruuan syömättä. Kouluterveyskyselyn (THL 2021) mukaan 8 – 9 -vuosiluokkien oppilaista noin kolmannes ei syö päivittäin kouluruokaa. Kattava koululounas, välkyt välipalat –selvityksen mukaan oppilaat syövät vain harvoin kaikki aterianosat sisältävän täysipainoisen kouluaterian. Siksi lounaan suosittelu osuus päivittäisestä energiansaannista jää vajaaksi. Kouluruokailuun osallistumisen edistäminen on yksi tärkeimmistä kouluruokailun kehittämiskohteista. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että osana ohjelman valmistelua on kuultu myös oppilaita ja opiskelijoita. Tarjotun ruuan lisäksi on hyvä huolehtia myös muun muassa ruokailun ohjauksesta, ruokakasvatuksesta, riittävästä ruokailuajasta ja oppilaiden osallistumisesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa yksityiskohtaisemmin seuraavaa:

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää esitettyjä kehittämissuhteita laaja-alaisina huomioiden mm. kouluaterioiden ja kouluruokailuun liittyvien käytäntöjen kehittämisen sekä vastuullisuuden. Kehittämissuhteiden toteutuminen edellyttäisi lisämäärärahoja ja henkilöstöresursseja. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että kehittämissuhteissa huomioidaan mm. nuorten kuuleminen sekä asiakastyytyvyyden seuraaminen osana kouluruokailun kehittämistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että luonnoksessa olisi hyvä tarkistaa vielä käytettyjä käsitteitä. Käsitteiden lyhyt määrittely luonnoksen alun kappaleissa selkiyttäisi tekstin luettavuutta. Tarkoitettaessa perusopetusta, käytetään koulun ja oppilaan käsitteitä (esimerkkinä rivi 35). Toisen asteen osalta käytetään oppilaitoksen ja opiskelijan käsitteitä.

Lisäksi tarkistamista edellyttäisivät myös muun muassa seuraavat kohdat:

- rivi 46: päätoimisessa perustutkinnossa -> ammatillisissa perustutkinnoissa
- rivi 46: valmentavassa koulutuksessa -> tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa ja työhön ja itenäiseen valmentavassa koulutuksessa sekä lukiokoulutuksessa sekä muissa oppivelvollisille tarkoitettussa koulutuksessa opiskelijoilla on oikeus maksuttomaan ateriaan..
- rivi 57: lukiossa-> lukiokoulutuksessa
- rivi: 141->: kouluruokasuositus on suositusluontoinen, eikä siis lähtökohtaisesti velvoittava, ellei viitata mm. lainsäädäntöön. Siksi tärkeä tarkistaa, voidaanko käyttää kouluruokasuositukseen viitattaessa käskymuotoa vai käytetäänkö konditionaalia.
- rivi 189: kaksoisopinnoissa -> kaksoistutkinnoissa, jos kyseisellä viitataan toisen asteen koulutukseen
- rivi 191: ammatillisille oppilaitoksille -> ammatilliselle koulutukselle
- rivi 259: oppilaitoksen-> koulutuksen järjestäjän
- rivi 260: oppilaitoksen -> pois
- rivi 360: perusopetuslain 29 §:n 1 momentin kirjauksen tarkistaminen, mm. oppimisympäristö -> opiskeluympäristö. Kappaleessa viitataan pykälän kirjauksen lisäksi myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kirjauksiin.
- rivi 415: Lisäksi varmistetaan, että keskeisissä ministeriöissä (OKM, MMM, STM) on kouluruokailusta ja ruokakasvatuksesta vastaava virkahenkilökunta -> Lisäksi varmistetaan, että keskeisissä ministeriöissä (OKM, MMM, STM) tai alaisissa virastoissa on kouluruokailusta ja ruokakasvatuksesta vastaava virkahenkilökunta.
- rivi 426: toisen asteen opetussuunnitelmia -> lukiokoulutuksen opetussuunnitelma. Tämä muutos, koska ammatillisessa koulutuksessa ei ole opetussuunnitelmaa vaan tutkinnon perusteet, joissa kuvataan ammatitaito.
- rivi 739: Perusopetussuunnitelman -> Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Opetusneuvos

Heli Nederström

VN/21882/2021-OKM-79

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: